

## Alte Drucke

**ELEMENTA || GRAECAE ET LATINAE || Grammaticae collata,  
& || recognita || Per Georgium Maiorem.||**

**Maior, Georg**

**Magdeburg, 1546**

**VD16 ZV 27873**

GRAECAE ET LATINAE GRAMMATICAE Elementa collata.

---

### Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

### Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

**urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149974**

# GRÆCÆ

ET LATINÆ GRAMMÆ-

tica Elementa collata.

DE LITERIS.

Quot sunt literæ?

Latinorum sunt viginti tres, ut  
Græcorum viginti quatuor.

Figura et nomen. Figura. Pronunciatio, Nomen.

|     |         |    |          |
|-----|---------|----|----------|
| A a | Α α α   | a  | Alpha    |
| B b | Β β β   | b  | Vita     |
| C c | Γ γ γ   | g  | Gamma    |
| D d | Δ δ Δ   | d  | Delta    |
| E e | Ε ε     | e  | Epsilon  |
| F f | Ζ ζ ζ ζ | z  | Zita     |
| G g | Η η η   | e  | Ita      |
| H h | Θ θ θ   | th | Thita    |
| I i | Ι ι ι   | i  | Iota     |
| K k | Κ κ κ   | k  | Cappa    |
| L l | Λ λ     | l  | Lambda   |
| M m | Μ μ     | m  | My       |
| N n | Ν ν ρ   | n  | Ny       |
| O o | Ξ ξ ξ   | x  | Xi       |
| P p | Ο ο     | o  | O micron |
| Q q | Π π ϖ π | p  | Pi       |
|     | A z     |    | R r      |

|     |         |     |         |
|-----|---------|-----|---------|
| R r | Ρ ρ     | r   | Rho     |
| S s | Σ σ ς Ϸ | s   | Sigma   |
| T t | Τ τ     | t   | Taf     |
| V u | Υ υ     | y   | Ypsilon |
| X x | Φ φ     | ph  | Phi     |
| Y y | Χ χ     | Ch  | Chi     |
| Z z | Υ †     | Pfi | Pfi     |
|     | Ω ω     | o   | Omega   |

Quot sunt uocales?

Latinorum quinque, ut a e i o u.

|                         |                                                                                                             |                   |                                                                            |                                                                              |                                                                                                                             |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Græco<br>rum se<br>piem | $\left. \begin{array}{c} \alpha \\ \epsilon \\ \eta \\ \omicron \\ \upsilon \\ \omega \end{array} \right\}$ | Harū<br>i<br>aliæ | $\left[ \begin{array}{l} \text{Mutabi-} \\ \text{les} \end{array} \right.$ | $\left\{ \begin{array}{l} \alpha \\ \epsilon \end{array} \right\}$ in $\eta$ | $\left\{ \begin{array}{l} \text{longæ} \\ \text{Bre-} \\ \text{ues.} \\ \text{Anci-} \\ \text{pites.} \end{array} \right\}$ |
|                         |                                                                                                             |                   |                                                                            |                                                                              |                                                                                                                             |
|                         |                                                                                                             |                   |                                                                            |                                                                              |                                                                                                                             |
|                         |                                                                                                             |                   |                                                                            |                                                                              |                                                                                                                             |

Quot sunt diphthongi?

Latine sunt quatuor, au, eu, æ & e, & antiqua ei.

Græcæ sex.  $\left\{ \begin{array}{l} \text{Proprie, } \alpha\upsilon, \alpha\upsilon, \epsilon\iota, \delta\upsilon, \omicron\iota, \omicron\upsilon. \\ \text{Improprie, } \alpha\epsilon, \eta\omega, \kappa\upsilon, \omega\upsilon, \upsilon\iota. \end{array} \right.$

Quot sunt consonantes?

Omnes reliquæ literæ, exceptis uocalibus, apud  
latinos & græcos.

Quot sunt Mute?

Nonem

Latīnorum, b c d f g k p q t.  
 Tenues κ π τ obserua quæ  
 Græcorum { Mediæ γ β δ } cū quibus co  
 Aspiratæ χ φ θ gnatæ sint.

Quot sunt semiuocales.

Latinorum septem, l m n r s x z, quarum pri-  
 ores quatuor liquidæ, due uero posteriores duplices  
 dicuntur.

$\int \lambda \}$   
 $\mu$  } Immutabiles siue Liquidæ.  
 v

Græcorum §  
 oſto. σ Monadicon seu ἀσχυρον.

$\int \begin{matrix} \sigma \text{ et } \delta. \\ \kappa \text{ et } \sigma. \\ \pi \text{ et } \sigma. \end{matrix} \}$   
 ↓ } Duplices

DE ACCENTIBVS SEV TO-  
 nis Latinorum et Græcorum.

Quid est accentus?

Est (ut Diomedes definit) acutæ uel grauis uel in-  
 flexæ orationis elatio, uocisue intentio, uel inclinatio  
 aut inflexio, sono regens uerba. Nam ut nulla uox sine  
 uocali, ita sine accentu nulla est. Et est accentus uelut  
 anima uocis.

Vnde dictus est accentus?

Ab accinendo, quod sit quasi quidam cuiusq; syl-

A 3 labæ

labē cantus, Vnde et apud Græcos *προσῳδία* dicitur, quod *προσῳδεῖται τῷ τῶν συλλαβῶν*. Alij, tenores uel tonos appellant.

Quot sunt toni?

Acutus, ut *λόγος*.

(pro acuto.

Tres Grauis, qui non scribitur nisi in ultimis syllabis

Circumflexus, qui ex acuto et graui constat  
*σῶμα*.

Quæ loca obtinent in dictionum syllabis?

Acutus habet tres locos apud Græcos, ultimum, penultimum et antepenultimum, ut *καλός, λόγος, φιλόσοφος*. Apud Latinos uero duo loca tantum, penultimum et antepenultimum.

Circumflexus ultimum et penultimum, ut *παιδός, δῶμα*, apud Græcos scilicet. Apud Latinos uero penultimum tantum, et ponitur in his quæ producantur.

Grauis intelligitur omnes syllabas occupare, in quibus non est acutus neque circumflexus, ut *αμάνδης*, hic in prima et postrema intelligitur grauis, Nunquam uerò scribitur, nisi quando acutus in ultima syllaba positus, propter continuandam lectionem in perpetuo contextu orationis, uertitur in grauem, ut *θεός ἡμῶν*, id quod ferè ubiq; fit. Est enim regula, quod omnis dictio oxytona, hoc est, acutum tonum habens, accipit grauem tonum in contextu orationis, extra uero, seruat suum acutum.

Regula

# REGVLÆ SPECIALES

de tonis.

Dictionum alie sunt Monosyllabæ, alie Dissyllabæ,  
alie Polysyllabæ.

## DE MONOSYLLABIS

Regula unica.

Omnis uox monosyllaba, si brevis est, ut mēl, fēl,  
cōs, pōli, aut si longa fuerit positione, ut ars, pars, pix,  
nix, fax, dūx, ὄλες, φρίξ, accipit tonum acutum. Acuu-  
tur item Græca, quæ ex uocali seu diphthongo non  
contracta longa sunt, ut χθών, φηλό, χελί. Si autem  
græca dictio fuerit longa ex uocali seu diphthongo  
contracta, inflectitur, ut νοῦς à νόσ, φῶς à φάσ.  
Vbi enim est contractio, ibi ferè est et circumflexus ac-  
centus. Sic Latini inflectunt ea quæ natura longa sunt,  
ut lux, spēs, flōs, sōl, mōs, rōs, lis.

## DE DISSYLLABIS

Regula unica.

In dissyllabis accentus acutus ferè est in priore, tam  
apud Latinos quàm apud Græcos, ut citus, erat, solens,  
pōntus, cōhors, áma, atas. λόγος, ὄνος, ὄκνος, τύπῃς,  
ἀγρος, τύπος.

Excipiuntur.

Si prior syllaba natura longa fuerit, et sequens  
brevis, uel positione tantum longa in Græcis, circum-  
flebitur prior, ut lūna, Rōma, Crēta. Sic σῶμα, χεῖ-  
μα, χεῖρις, αὔλαξ.

A 4

Græca

II Græca deriuata plerunq; acuiunt posteriorem, ut  
θεός. σοφός. χρίστος. σωτήρ. γράφει. σοφία.

III Adiectiua in κός & λός, κακός, καλός λυτός,  
postremas acuiunt.

III Genitiui & Datiui dictionum monosyllabicarum  
habent accentum in posteriori, ut. πούς ποδός ποδί,  
ἄλς ἁλός ἁλί. φεῶ φερός φερί. in alijs uero casibus  
in eadem syllaba, in qua nominatiuus, ut πόδα πό-  
δας πόδες. ἄλα ἄλας &c. Est enim regula, super  
quam syllabam est tonus in nominatiuo, super eandem  
est & in obliquis.

V Que ós postremam syllabam acuiunt, ultimas cir-  
cumflectunt in omnibus genitiuis & datiujs ut λυτός  
λυτοῦ καλός καλοῦ. θεός θεοῦ, θεοῦ, θεῶν. In accu-  
satiuis uero & uocatiuis omnibus retinent accentum  
nominatiui, ut λυτόν, καλόν, θεόν, θεέ, θεούς.

VI Fæminina in as quintæ declinationis & præpo-  
sitiones omnes, acuiunt quoq; postremas, ut λαμπάς,  
παλλάς, κατό, μετά, περί, in contextu autem suscipi-  
unt grauem tonum.

#### DE POLYSYLLABIS.

Hic obseruandum est in locandis tonis Græcos in-  
spicere ultimam syllabam, Latinos uero penultimam.

#### Generales regulæ Latinæ.

I Penultima existente breui, tonus est in antepenul-  
tima.

Penultima

II Penultima longa, tonus est in eadem syllaba.

DE LATINORVM ACCENTIBVS

in polysyllabis.

Natura, & inflectitur, ut Romanus, Cethegus, Amicus, Perosus, Quirinus.

Positione, & acuitur, ut Catullus, Metellus.

Penultima  
in polysylla-  
bis aut  
est

Longa

Natura uel positione, etsi ultima quoque natura longa sit, tamen acuitur non circumflectitur penultima, ut Athenae, tabellae.

Brevis & acuitur antepenultima, ut Iulius, Claudius, Tullius, Sapiaentia.

DE GRAECORVM ACCENTIBVS

in polysyllabis.

Regula prima generalis.

Vltima existente longa, accentus est in penultima,

ut

Euripides.

Ἀδίκως δὲ μὴ κτῶ χρεματῖ ἢν βούλει πολὺν

χρόνον μάλα θροισί ἐμυλῖαν. τὰ δ' ἄδίκως

ὄικουε εἰσελθόντ' οὐκ ἔχει σωτηρίαν.

Sic ἀγρίῳ κῆρ, ἀγρίστῳ ἐλκῆ. φιλοσοφία. θεολογία.

Secunda regula generalis.

Vltima existente breui, accentus est in antepenul-

A

S

tima.

тѣмъ, иже сѣло поносѣи, иже въ оубоу иже сѣло поносѣи.

Sic ἄνθρωπος, πῦρ, ἀκλῆτος, δ' ἰώκησις, &c. cetera.  
Excipiuntur ab his regulis, quæ ultimas aciunt.

*Excipiuntur ab his regulis, quæ ultimas acunt.*

Derivata quæ in *μοσ, τής, σης, ος* desinunt, ut  
*λογισμός, χαρκτης, σοφισμός, θαυμασός*. Subjicio  
*sententias lectionis exercendæ causa.*

Ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει.

ἄνδρος χαρακτήρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.

μασὼ σοφὴν ὁσὺς οὐχ αὖ θεὸς σοφός.

In *ὄν*, & *αἰετίνια* in *ἡς* primæ declinationis, & in *ροῦς* & *κοῦς* *αἰετίνια*, & *patronymica* in *ἡς* & *ας*, ut *βασιλεὺς*, *ἀλκίμοις*, *καθαρός*, *λκθαργικός*, *μεσορίς*, *ἰλιάς*.

*Hæc satis est de tonis initio puerum tenere, reli-  
qua ab alijs Grammaticis Græcis & Latinis peti po-  
runt. Multa autem usus docebit.*

Spiritus est duplex { Asper ἐλένη.  
                                  { Tenuis ἑρῶ.

Ἰ Τέννις, ἐξ Θ.

DE PARTI  
BVS ORATIONIS.

*Partes orationis quot sunt?*

Latine sunt octo, Nomen, Pronomen, Verbum,  
Participium, Aduerbium, Coniunctio, Prepositio, In-  
teriectio. Græce

Grads